

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή	15
----------------	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Το γεωγραφικό, πολιτικό και πληθυσμιακό πλαίσιο των Ηνωμένων Πολιτειών	23
1.1 Έκταση και γεωγραφική επέκταση της χώρας	23
1.2 Πληθυσμός και προέλευση	25
1.3 Εθνική καταγωγή (ancestry)	30
1.4 Η μετανάστευση	31
1.5 Η πολιτογράφηση	37
1.6 Εσωτερική μετανάστευση	38
1.7 Η πολιτική διαίρεση της χώρας	40
1.8 Η θρησκεία	41
1.9 Γλώσσα	43
Χρήσιμη βιβλιογραφία	45

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Η διαμόρφωση του αμερικανικού πολιτικού συστήματος	47
2.1 Η γένεση του αμερικανικού κράτους	47
2.2 Το πρώτο συνταγματικό πλαίσιο των ΗΠΑ: Τα Άρθρα της Συνομοσπονδίας	51
2.3 Η Συνέλευση της Φιλαδέλφειας	53
2.4 Η θέση σε ισχύ του νέου Συντάγματος και η προστασία των ατομικών ελευθεριών (Bill of Rights)	57
Βιβλιογραφία	62

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Οι βασικές αρχές του αμερικανικού πολιτικού συστήματος	63
3.1 Το Σύνταγμα του 1787	63
3.2 Τα φιλοσοφικά θεμέλια του αμερικανικού συντάγματος	64
3.3 Τα ιδεολογικά χαρακτηριστικά του αμερικανικού πολιτικού συστήματος	68

3.4	Οι βασικές αρχές του πολιτεύματος	72
3.4.1	Μια αντιπροσωπευτική δημοκρατία	72
3.4.2	Ο κατακερματισμός της κρατικής εξουσίας	74
3.4.3	Διάκριση των εξουσιών και θεσμικά αντίβαρα	76
3.4.4	Ο φεντεραλισμός	78
	Βιβλιογραφία	83

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Ο εκτελεστικός κλάδος	85	
4.1	Εισαγωγή	85
4.2	Ο θεσμός του προέδρου	87
4.2.1	Η γένεση	87
4.2.2	Η διάρκεια της θητείας	88
4.2.3	Το δικαίωμα επανεκλογής του προέδρου	90
4.2.4	Προσόντα εκλογιμότητας	92
4.3	Η διαδικασία εκλογής προέδρου και το σώμα (κολέγιο) των εκλεκτόρων	94
4.3.1	Το ιστορικό πλαίσιο	94
4.3.2	Η αλλοίωση της λογικής των «ελεύθερων» εκλεκτόρων	96
4.3.3	Η διαδικασία της εκλογής σήμερα	97
4.3.4	Η αναντιστοιχία εκλεκτόρων και λαϊκής ψήφου	104
4.3.5	Έκτακτη εκλογή (contingent election)	105
4.3.6	Προτάσεις για μεταρρύθμιση του συστήματος	106
4.4	Διαδοχή και έκπτωση του προέδρου	111
4.4.1	Η διαδικασία διαδοχής ή αντικατάστασης του προέδρου	111
4.4.2	Η διαδικασία καθάρσεως (impeachment) του προέδρου	114
4.5	Ο αντιπρόεδρος των ΗΠΑ	115
4.6	Η ιστορική εξέλιξη του θεσμού	118
4.7	Η θεωρία της ενιαίας εκτελεστικής εξουσίας (unitary executive)	121
4.8	Οι εξουσίες του προέδρου	125
4.8.1	Ο πρόεδρος ως αρχηγός του κράτους	127
4.8.2	Η απονομή χάρις	127
4.8.3	Ο πρόεδρος ως ο επικεφαλής της διπλωματίας της χώρας	128
4.8.4	Ο πρόεδρος ως επικεφαλής της κυβέρνησης	132
4.8.5	Η κυβέρνηση (cabinet)	136
4.8.6	Οι υποστηρικτικές υπηρεσίες του Προέδρου	138
4.8.7	Η αρμοδιότητα διορισμών	141
4.8.8	Ο πρόεδρος ως επικεφαλής των ενόπλων δυνάμεων	146
4.8.9	Ο πρόεδρος στην νομοθετική διαδικασία – το προεδρικό βέτο	150
4.8.10	Ο πρόεδρος στην νομοθετική διαδικασία – άλλες μορφές προεδρικής παρέμβασης	155
4.9	Συμπεράσματα	156
	Βιβλιογραφία	158

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Η νομοθετική εξουσία	163
5.1 Εισαγωγή	163
5.2 Το θεσμικό πλαίσιο	164
5.3 Η εισαγωγή του δικαμεραλισμού και ο Συμβιβασμός του Κονέκτικατ	168
5.4 Τρόπος εκλογής και διάρκεια θητείας	170
5.5 Προσόντα εκλογιμότητας	178
5.6 Οι σύνοδοι του Κογκρέσου	180
5.7 Οι επιτροπές του Κογκρέσου	181
5.8 Η ηγεσία του Κογκρέσου	182
5.9 Οι αρμοδιότητες του Κογκρέσου	183
5.9.1 Η νομοθετική διαδικασία	183
5.9.2 Η συμμετοχή στη συνταγματική αναθεώρηση	193
5.9.3 Η αρμοδιότητα της καθαίρεσης εκτελεστικών και δικαστικών αξιωματούχων (<i>impeachment</i>)	193
5.9.4 Η εισδοχή νέων πολιτειών	197
5.9.5 Η αρμοδιότητα της διοίκησης των εδαφών που δεν είναι πολιτείες	198
5.9.6 Η διαδικασία ψήφισης του ομοσπονδιακού προϋπολογισμού	202
5.9.7 Η αρμοδιότητα κήρυξης πολέμου	207
5.9.8 Οι «εκτελεστικές» εξουσίες της Γερουσίας	207
5.10 Συμπεράσματα – πάντα ο πρώτος κλάδος;	208
Βιβλιογραφία	211

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Ο δικαστικός κλάδος	215
6.1 Εισαγωγή	215
6.2 Το ιστορικό πλαίσιο και η δομή της ομοσπονδιακής δικαιοσύνης	217
6.3 Η ομοσπονδιακή δικαιοσύνη σήμερα	219
6.4 Τα δικαστικά όργανα που δεν υπάγονται στο Άρθρο ΙΙΙ του Συντάγματος	222
6.5 Το Ανώτατο Δικαστήριο: αρμοδιότητα και χαρακτηριστικά	223
Αρχική δικαιοδοσία	224
Αναιρετική δικαιοδοσία	225
6.6 Η καθιέρωση του δικαστικού ελέγχου: Η υπόθεση <i>Marbury v. Madison</i>	227
6.7 Το Ανώτατο Δικαστήριο: Ιστορία και ρόλος	232
6.8 Συμπεράσματα: «ο πιο αδύναμος κλάδος»;	236
Βιβλιογραφία	244

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

Τα ατομικά δικαιώματα και η προστασία τους	247
7.1 Εισαγωγή	247
7.2 Τα ατομικά δικαιώματα στο αμερικανικό Σύνταγμα	249

7.3	Η πολιτική και συνταγματική διαμόρφωση των ατομικών δικαιωμάτων	251
7.4	Τα δικαιώματα του Bill of Rights	254
7.5	Η 14η Τροποποίηση και η επέκταση των ατομικών ελευθεριών	265
7.5.1	Η αρχή της δέουσας διαδικασίας	266
7.5.2	Το περιεχόμενο της 14ης Τροποποίησης	267
7.5.3	Η ενσωμάτωση (incorporation) του Bill of Rights στις υποχρεώσεις των πολιτειών	269
7.6	Ατομικές ελευθερίες και πολιτική: δύο μελέτες περίπτωσης	275
7.6.1	Οι Αμερικανοί και τα όπλα	275
	Το ιστορικό πλαίσιο – η γένεση της Δεύτερης Τροποποίησης	275
	Η οπλοφορία ως πολιτικό ζήτημα	277
	Η συνταγματοποίηση της οπλοφορίας	278
	Η σημερινή κατάσταση	280
7.6.2	Το συνταγματικό δικαίωμα στην άμβλωση	281
	Η υπόθεση Roe v. Wade	282
7.7	Συμπέρασμα	287
	Βιβλιογραφία	290

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

	Οι σχέσεις ομοσπονδίας και πολιτειών	293
8.1	Τα θεμέλια του ομοσπονδιακού συστήματος	293
8.2	Τα θεσμικά χαρακτηριστικά του ομοσπονδιακού συστήματος	295
8.2.1	Η Δέκατη Τροποποίηση του Συντάγματος	297
8.3	Η βαθμιαία ενίσχυση του ομοσπονδιακού επιπέδου	300
8.3.1	Η περίοδος της πολιτειακής υπεροχής	301
8.3.2	Η σύγκρουση ομοσπονδιακής και συνομοσπονδιακής λογικής και ο Εμφύλιος Πόλεμος	302
8.3.3	Το Ανώτατο Δικαστήριο ως εργαλείο ενίσχυσης του ομοσπονδιακού επιπέδου	305
8.3.3.1	Η Εμπορική Ρήτρα και η σημασία της	305
8.3.3.2	Η Ρήτρα Ελαστικότητας και το δόγμα των υποδηλούμενων εξουσιών (implied powers)	308
8.3.3.3	Η απόφαση McCulloch v. Maryland (1819)	310
8.4	Η σχέση κέντρου-πολιτειών σήμερα και ο «νέος φεντεραλισμός»	312
8.5	Οι σχέσεις των πολιτειών μεταξύ τους: η υποχρέωση αμοιβαίας εμπιστοσύνης	318
8.6	Το θεσμικό σύστημα διακυβέρνησης των πολιτειών	319
8.7	Η χρηματοδότηση των πολιτειών	325
8.7.1	Οι πολιτειακοί προϋπολογισμοί	327
8.8	Η τοπική αυτοδιοίκηση στις ΗΠΑ	332
8.9	Συμπεράσματα	334
	Βιβλιογραφία	337

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

Εκλογικές διαδικασίες και το εκλογικό σύστημα	339
9.1 Εισαγωγή	339
9.2 Το θεσμικό πλαίσιο	340
9.2.1 Οι συνταγματικές ρυθμίσεις	340
9.2.2 Οι πολιτειακές αρμοδιότητες	341
9.2.3 Η ομοσπονδιακή αρμοδιότητα	342
9.2.4 Ο καθορισμός των βουλευτικών εδρών κάθε πολιτείας (<i>apportionment</i>) ..	343
9.3 Η ομοσπονδιακή παρέμβαση για το δικαίωμα ψήφου των Αφροαμερικανών ..	346
9.3.1 Η ομοσπονδιακή νομοθεσία για την ισότητα ψήφου	349
9.4 Χρηματοδότηση προεκλογικών εκστρατειών	351
9.5 Οι εκλογικές διαδικασίες και το Ανώτατο Δικαστήριο	355
9.6 Η χάραξη των εκλογικών περιφερειών και οι πολιτικές τους συνέπειες	357
9.6.1 Το εκλογικό σύστημα	357
9.6.2 <i>Redistricting</i> και <i>Gerrymandering</i>	358
9.6.3 Μέθοδοι περιορισμού του <i>gerrymandering</i>	361
9.7 Η εκλογική διαδικασία	365
9.7.1 Πιστοποίηση της ταυτότητας των εκλογέων και έμμεσοι περιορισμοί στο δικαίωμα ψήφου	365
9.7.2 Η στέρηση του δικαιώματος ψήφου των καταδίκων	368
9.7.3 Τεχνολογία των εκλογών	370
9.7.4 Μορφές ψηφοφορίας	373
9.8 Μορφές άμεσης δημοκρατίας	375
9.9 Συμπεράσματα	377
Βιβλιογραφία	378

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10

Το κομματικό σύστημα	381
10.1 Εισαγωγή	381
10.2 Η ιστορική εξέλιξη των κομμάτων	382
10.3 Δομή και οργάνωση των κομμάτων στις ΗΠΑ	387
10.4 Οι προκριματικές εκλογές	390
10.5 Η μετεξέλιξη των κομμάτων σήμερα	394
10.6 Τρίτα κόμματα	399
Βιβλιογραφία	402

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11

Η διαδικασία αναθεώρησης του Συντάγματος	403
11.1 Εισαγωγή	403
11.2 Το ιστορικό πλαίσιο: η ανάγκη μιας αναθεωρητικής διάταξης	403
11.3 Η διαδικασία αναθεώρησης	404

11.3.1 Πρόταση αναθεώρησης με πρωτοβουλία του Κογκρέσου	405
11.3.2 Πρόταση αναθεώρησης με πρωτοβουλία των πολιτειών	407
Περιορισμοί της διαδικασίας αναθεώρησης	408
11.4 Οι συνταγματικές τροποποιήσεις	409
11.5 Συμπεράσματα: σταθερότητα ή ακαμψία;	411
Βιβλιογραφία	414
Το πλήρες κείμενο του Συντάγματος των Ηνωμένων Πολιτειών	415

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12

Μετά την 6η Ιανουαρίου: Σκέψεις για την πόλωση και το μέλλον του αμερικανικού πολιτικού συστήματος	441
12.1 Η πόλωση και οι νέες διαιρετικές τομές της Αμερικής	441
12.1.1 Η αναδιαμόρφωση του κομματικού σκηνικού στη χώρα	442
12.1.2 Οι φυλετική διάσταση της πόλωσης	443
12.1.3 Οι αξιακές διαφοροποιήσεις	443
12.1.4 Η σύνδεση ρατσισμού και λαϊκισμού	444
12.1.5 Η άνοδος του Donald Trump	445
12.1.6 Οι θεωρίες συνωμοσίας και η παραπληροφόρηση	449
12.1.7 Η βία ως πολιτική μέθοδος	450
12.1.8 Η απονομιμοποίηση της εκλογικής διαδικασίας	452
12.2 Οι θεσμικές αδυναμίες	453
12.2.1 Οι συνταγματικές και νομοθετικές ανεπάρκειες	453
12.2.2 Η αποδυνάμωση των θεσμικών αντιβάρων	454
12.2.3 Η ιδεολογικοποίηση του Ανώτατου Δικαστηρίου	454
12.2.4 Η Γερουσία ως τροχοπέδη	455
12.2.5 Ο αποκλεισμός της αναθεωρητικής οδού	456
12.2.6 Οι στρεβλώσεις του εκλογικού φεντεραλισμού	456
12.3 Η ρήξη της πολιτικής κοινότητας;	457
12.4 Για την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης	459
Βιβλιογραφία	462

Παράρτημα

Αποφάσεις του Ανώτατου Δικαστηρίου	465
Γλωσσάριο όρων	477